

Krátké souhrny článků

Short summaries of articles

Zuzana Rodová

Klinika rehabilitačního lékařství, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

e-mail autora: zuzana.rodova@lf1.cuni.cz

Citace: RODOVÁ, Zuzana. Krátké souhrny článků. Online. *Ergoterapie: Teorie a praxe*. 2026, roč. 4, č. 1, s. 38–52. ISSN 3029-5025.

Dostupné z: <https://ergoterapie.cz/casopis-ergoterapie-teorie-a-praxe-1-2026/>

Datum doručení do redakce: 29. 3. 2026, datum přijetí k publikaci: 2. 4. 2026

Studenti navazujícího magisterského studia Ergoterapie pro dospělé I. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v rámci předmětu Evidence based practice, neboli praxe založená na důkazech, mají jako jeden z úkolů najít aktuální článek, přečíst ho a zpracovat z něj krátký souhrn. Všichni studenti souhlasili se zveřejněním těchto souhrnů zde v časopise *Ergoterapie: Teorie a praxe*. Souhrny jsou řazeny abecedně dle jména studenta. Neprošli jazykovou korekturou.

U každého článku naleznete název článku v českém jazyce, jeho celou citaci, krátký souhrn (do 1500 znaků) a jméno studenta, který souhrn zpracovával.

Přenášení nových zjištění výzkumu do praxe je náročný proces. Doufáme, že tyto informace s tím alespoň trochu pomohou. Do podoby článku zpracovala Zuzana Rodová, M.Sc.

Identifikace zrakového postižení po získaném poškození mozku – současná praxe, doporučení a překážky

WEHLING, Eike; SCHOW, Trine; KRISTENSEN, Karin Spangsberg; VIKANE, Eirik a FALKENBERG, Helle K. Identifying Visual Impairment After Acquired Brain Injury—Current Practice, Referrals, and Barriers. Online. *Acta Neurologica Scandinavica*. 2024, vol. 2024, no. 1. ISSN 0001-6314. Dostupné z: <https://doi.org/10.1155/2024/4858210>. [cit. 2026-02-17].

Článek se zabývá identifikací zrakového deficitu po cévní mozkové příhodě nebo traumatu mozku, jakožto problematikou, která postihuje až 75 % těchto pacientů. Navzdory

vysokému výskytu zrakových vad, jako jsou poruchy zorného pole, okulomotorická dysfunkce a neglect syndrom, zůstávají tyto obtíže v rehabilitačním procesu často nedignostikované, což zásadně zpomaluje celkové zotavení pacienta.

Jedná se o studii provedenou v Dánsku a Norsku analyzující odpovědi 108 zdravotnických pracovníků, nejčastěji ergoterapeutů, lékařů, fyzioterapeutů a zdravotních sester. Výsledky poukazují na značné mezery v klinické praxi.

Například pouze 57 % dotázaných screening zrakové poruchy provádí, z čehož pouze 40 % pomocí standardizovaných nástrojů, pro zjištění zrakové poruchy jsou využívány spíše rozhovory s pacienty a pozorování. Mezi hlavní bariéry včasného screeningu studie uvedla nedostatečné vzdělání v oblasti zrakových vad, chybějící jednotné postupy a klinické směrnice pro screening v rámci rehabilitace, složitost jiných zdravotních komplikací pacienta a nedostatek času spolu s nejasně nastaveným systémem odesílání pacientů k externím specialistům.

Dle autorů je tedy třeba pracovat na standardizovaných screeningových postupech, mezioborové spolupráci a koordinovat hodnocení mezi jednotlivými profesemi, aby byla zajištěna dobrá péče o pacienty v průběhu jejich léčby. Jako prvním krokem ke zvýšení znalostí uvádí školení a formální workshopy.

Zpracovala: Bc. Veronika Bendová

Zkoumání laterality nohy, vrhací paže a ruky jako ukazatele dominujícího oka pomocí klastrové analýzy a strojového učení: Důsledky pro pochopení asymetrií chování

RODWAY, Paul; RODWAY, Curtis a SCHEPMAN, Astrid. Exploring Footedness, Throwing Arm, and Handedness as Predictors of Eyedness Using Cluster Analysis and Machine Learning: Implications for the Origins of Behavioural Asymmetries. Online. *Symmetry*. 2024, vol. 16, no. 2. ISSN 2073-8994. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/sym16020177>. [cit. 2026-01-26].

Studie Rodway, Rodway a Schepman (2024) analyzuje laterální preference ruky, nohy, vrhací paže a oční dominance u 1190 účastníků z USA a Velké Británie, zahrnujících praváky i leváky. Pomocí klastrové analýzy autoři identifikovali čtyři skupiny: konzistentní praváky, levoooké praváky, konzistentní leváky a nekonzistentní leváky s nesouladem mezi rukou a dalšími laterálními preferencemi. Strojové učení ukázalo, že u praváků je nejsilnějším prediktorem oční dominance ruka, zatímco u leváků je to noha. Házení paží se jako prediktor neprokázalo, což naznačuje, že vztahy mezi asymetriemi nejsou vždy přímo a jednoznačně propojené. Výsledky dále ukazují, že neurologická kontrola laterality ruky a nohy je částečně odlišná, což má důležité důsledky pro pochopení evolučních a neurobiologických základů laterality a souvisejících motorických funkcí.

Objev levoookých praváků a nekonzistentních leváků poukazuje na složitost genetických a behaviorálních mechanismů ovlivňujících asymetrie v lidském chování. Studie zdůrazňuje význam měření laterality nohy pro lepší pochopení původu laterality a jejích genetických korelátů. Flexibilita laterálních preferencí může přinášet adaptivní výhody v motorických i kognitivních funkcích, což rozšiřuje tradiční pojetí laterality jako rigidního fenoménu. Tyto poznatky mají praktický dopad na neuropsychologii, rehabilitaci, sportovní trénink a klinickou diagnostiku a podporují interdisciplinární přístup k výzkumu a aplikaci laterálních asymetrií ve vědě i praxi.

Zpracoval: Bc. Martin Bělohubý

Raný zásah ergoterapie při propuštění z nemocnice po cévní mozkové příhodě

GARCÍA-PÉREZ, Patricia; RODRÍGUEZ-MARTÍNEZ, María del Carmen; LARA, José Pablo a CRUZ-COSME, de la Carlos. Early Occupational Therapy Intervention in the Hospital Discharge after Stroke. Online. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021, vol. 18, no. 24, s. 12877. ISSN 1660-4601. Dostupné z: <https://doi.org/10.3393/ijerph182412877>. [cit. 2026-01-15].

Cévní mozková příhoda (CMP) představuje jednu z hlavních příčin získané tělesné invalidity. Je spojena s významnými funkčními, kognitivními i psychosociálními omezeními. Rehabilitace v postakutní fázi je klíčová v obnovení samostatnosti. Přechod z nemocniční péče do domácího prostředí je kritickým obdobím. Objevuje se zvýšené riziko ztráty funkční nezávislosti a selhání adaptace na nové životní podmínky.

Studie zkoumá časnou ergoterapeutickou intervenci během hospitalizace a propouštění pacientů po CMP. Výzkum zahrnuje pacienty s potvrzenou diagnózou a lehkým až středně těžkým omezením. Pacienti byli před zařazením do studie hodnoceni standardními nástroji pro měření funkční nezávislosti, kognitivních schopností a psychosociálního stavu.

Hlavním cílem bylo ověřit, zda ergoterapeutický program přispívá k posílení samostatnosti, zlepšení motorických, kognitivních dovedností, snížení deprese a podporuje efektivní zvládnání péče o nemocného. Sekundárně studie sledovala kvalitu života, úroveň zátěže pečující osoby a možné socioekonomické dopady.

Výsledky naznačují, že raná intervence podporuje funkční nezávislost pacientů, zlepšuje schopnost provádět instrumentální i základní denní aktivity a přispívá k pozitivnímu psychosociálnímu vývoji. Zapojení rodiny prostřednictvím edukativních materiálů zároveň zvyšuje bezpečnost, sebevědomí a participaci v domácím prostředí. Studie zdůrazňuje klíčovou roli ergoterapie při zajištění úspěšného přechodu z nemocniční péče do komunity.

Zpracovala: Bc. Kateřina Blechová

Rovnováha aktivit, kvalita života, pracovní výkon a faktory související s onemocněním u lidí s roztroušenou sklerózou: případová studie

ORTIZ-RUBIO, Araceli; LEXELL, Eva Månsson; HÅKANSSON, Carita a NAVAS-OTERO, Alba. Occupational balance, quality of life, occupational performance, and disease-related factors in people with multiple sclerosis: A case-control study. Online. *Australian Occupational Therapy Journal*. 2025, vol. 73, no. 1, s. 1–11. ISSN 0045-0766. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/1440-1630.70062>. [cit. 2026-02-19].

Studie publikovaná v odborném časopise *Australian Occupational Therapy Journal* se zaměřila na to, jak lidé s roztroušenou sklerózou vnímají rovnováhu ve svých každodenních činnostech a jak tato rovnováha souvisí s jejich kvalitou života a funkčním fungováním. Výzkumu se zúčastnilo 61 dospělých osob s roztroušenou sklerózou, jejichž výsledky byly porovnány se stejně velkou skupinou zdravých osob odpovídajícího věku a pohlaví.

Přestože lidé s roztroušenou sklerózou vykazovali nižší pracovní výkon a horší kvalitu života, celková pracovní rovnováha se mezi oběma skupinami výrazně nelišila. Tento překvapivý výsledek naznačuje, že lidé s dlouhodobě probíhajícím onemocněním se postupně učí přizpůsobovat své role, denní režim i očekávání svým možnostem. Podrobnější analýza však odhalila slabší místa. Osoby s roztroušenou sklerózou častěji pociťovaly nerovnováhu mezi povinnými a dobrovolnými činnostmi a také obtíže v udržení rovnováhy mezi aktivitami, které jim dodávají energii, a těmi, které ji naopak vyčerpávají.

Studie zároveň potvrdila, že vyšší závažnost onemocnění souvisí s nižší pracovní rovnováhou, zatímco její vyšší úroveň je spojena s lepší kvalitou života a větší funkční nezávislostí. Výsledky tak zdůrazňují význam zaměření ergoterapie nejen na výkon a symptomy, ale také na podporu smysluplných činností a efektivní hospodaření s energií v každodenním životě.

Zpracovala: Bc. Anna Burianová

Drucebo efekt v ergoterapii: dvojsečný meč

TEDESCHI, Roberto. The Drucebo effect in occupational therapy: A double-edged phenomenon. Online. *British Journal of Occupational Therapy*. 2025, vol. 88, no. 9, s. 529–530. ISSN 1477-6006. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/03080226251331357>. [cit. 2026-01-10].

Drucebo efekt označuje negativní vliv pacientových očekávání, nedostatečné komunikace a nedostatečně strukturovaného terapeutického postupu na výsledky léčby, kdy tyto faktory snižují účinnost rehabilitace. Ergoterapie je na tento jev obzvláště citlivá, protože její úspěch závisí na motivaci, aktivním zapojení a důvěře pacienta v terapii. Článek se věnuje třem faktorům přispívajících k drucebo efektu: nedostatečná komunikace, zkrácené přesvědčení a nedůvěra v terapii.

Verbální a neverbální komunikace je nejvýznamnějším faktorem pro drucebo efekt, kdy negativní formulace diagnózy, nedostatek motivačních prvků a nevědomé projevy pochybností (starší pacient se zotaví pomaleji než mladší) mohou výrazně posílit pocit selhání.

Mnoho pacientů přistupuje ke své kondici s mylným přesvědčením vycházejícím z předchozích zkušeností. Například lidé s chronickou bolestí zad žijí v přesvědčení, že pohyb pouze jejich stav zhorší. Pokud terapeut pochybí v odstranění těchto přesvědčení, může dojít ke zhoršení.

Posledním a zásadním faktorem je důvěryhodnost terapie. Neadekvátní a nejasný terapeutický postup vede pacienta ke zpochybnění účinku léčby. Proto je nutné zařadit psychoedukaci a stanovit cíle vycházející z pacientových potřeb.

Drucebo efekt je málo známý jev, ale má významný dopad na výsledky rehabilitace. Jeho zmírnění spočívá v kvalitní komunikaci, práci s mylnými přesvědčeními a jasně strukturované terapii podporující aktivní účast pacienta.

Zpracovala: Bc. Hana Divišová

Ergoterapie využívající senzoryckou integraci dle Ayres: randomizovaná kontrolovaná studie v Brazílii

Citace článku: OMAIRI, Claudia; MAILLOUX, Zoe; ANTONIUK, Sérgio Antonio a SCHAAF, Roseann. Occupational Therapy Using Ayres Sensory Integration®: A Randomized Controlled Trial in Brazil. Online. *The American Journal of Occupational Therapy*. 2022, vol. 76, no. 4. ISSN 0272-9490. Dostupné z: <https://doi.org/10.5014/ajot.2022.048249>. [cit. 2026-02-12].

Randomizovaná kontrolovaná studie v brazilském kontextu zkoumala účinnost ergoterapie využívající metodu Ayres Sensory Integration® (ASI) u dětí s poruchou autistického spektra. Hlavní pointa této terapeutické intervence spočívá v odborném předpokladu, že senzomotorické funkce tvoří nezbytný a zcela zásadní základ pro komplexnější dovednosti, jako jsou sociální interakce, akademické učení a samostatnost v běžných denních činnostech. V rámci konceptu ASI se terapeut primárně zaměřuje na ovlivnění základních senzoryckých procesů a vnímání s cílem dosáhnout měřitelného zlepšení v praktickém fungování dítěte v jeho přirozeném prostředí. Intervence probíhá formou individuálně přizpůsobených senzomotorických aktivit v rámci herního kontextu, které dítěti poskytují optimální úroveň výzvy pro vyvolání adaptivních reakcí.

Pokud je například u dítěte identifikována taktilní hyperreaktivita narušující ranní hygienu, terapeutka využívá hluboký tlak a cílené proprioceptivní stimuly ke snížení této citlivosti a podpoře integrace dotekových vjemů. Výsledky studie potvrdily, že tato systematická práce se smyslovými podněty vede k signifikantnímu zlepšení v oblasti sebeobsluhy, sociálních funkcí a v efektivním dosahování individuálních cílů stanovených rodiči. Tento výzkum tak jednoznačně dokazuje, že odborně vedená ergoterapeutická podpora senzomotorických procesů přímo podporuje participaci dětí na každodenních aktivitách, posiluje jejich nezávislost a zvyšuje kvalitu života celé rodiny.

Zpracovala: Bc. Nela Gombosová

Motivace u pacientů po cévní mozkové příhodě z multidisciplinární perspektivy

FAN, Xiaowen; XIA, Yi; WU, Junrong; JIA, Shulei a HU, Jiangu. Influencing factors related to stroke patients' rehabilitation motivation: a scoping review. Online. *Frontiers in Neurology*. 2025, vol. 16, article 1615905. ISSN 1664-2295. Dostupné z: <https://doi.org/10.3389/fneur.2025.1615905>. [cit. 2026-01-15].

Článek se zaměřuje na faktory ovlivňující motivaci pacientů po cévní mozkové příhodě k účasti na rehabilitaci. Autoři zpracovali přehled 23 relevantních studií. Zdůrazňují, že motivace je klíčovým předpokladem úspěšné rehabilitace, přesto však bývá často nedostatečná. Identifikované faktory byly rozděleny do několika hlavních kategorií.

Mezi vnitřní faktory patří zejména sebedůvěra, osobní přesvědčení o smyslu rehabilitace a psychický stav pacienta. Vyšší míra sebedůvěry podporuje aktivní zapojení do terapie. Zatímco deprese, úzkost, apatie a únava motivaci zásadně snižují. Významnou roli hraje také vnímání vlastního zdravotního stavu, očekávání od rehabilitace a předpoklad uzdravení.

Vnější faktory zahrnují především sociální podporu ze strany rodiny, blízkých a zdravotnického personálu. Pozitivní a podpůrné prostředí zvyšuje ochotu pacientů spolupracovat, zatímco nedostatek podpory nebo finanční zátěž mohou působit demotivačně. Motivaci ovlivňují rovněž charakteristiky onemocnění, jako je závažnost onemocnění a míra funkčních omezení.

Autoři dále upozorňují na význam intervenčních strategií, například motivačního rozhovoru, psychologických intervencí nebo využívání herních a technologických prvků v rehabilitaci. Studie doporučuje motivaci pacientů hodnotit systematicky a integrovat psychosociální přístupy do rehabilitační péče s cílem zlepšit dlouhodobé výsledky léčby.

Zpracovala: Bc. Kristýna Heřmanová

Možnosti a metody ergoterapie u komplexního regionálního bolestivého syndromu (CRPS)

STORZ, Claudia a KRAFT, Eduard. Ergotherapie bei komplexem regionalem Schmerzsyndrom. Online. *Der Schmerz*. 2021, roč. 35, č. 4, s. 285–293. ISSN 0932-433X. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s00482-021-00559-0>. [cit. 2026-02-08].

Komplexní regionální bolestivý syndrom (CRPS) je chronické bolestivé onemocnění postihující nejčastěji končetiny. Projevuje se kombinací senzoryckých, motorických a autonomních příznaků, mezi které patří intenzivní bolest, otok, změny barvy kůže, poruchy citlivosti a omezení hybnosti. Charakteristická je proměnlivost symptomů v průběhu času, což významně komplikuje diagnostiku i léčbu. Terapie proto vyžaduje komplexní a individuálně přizpůsobený přístup. Ergoterapie představuje důležitou součást multimodální léčby, která zahrnuje také farmakoterapii, fyzioterapii a psychologickou podporu.

Ergoterapie je založena na přístupu orientovaném na činnost a klade důraz na praktické využití pohybu v aktivitách běžného života. Mezi hlavní cíle patří obnova nebo udržení funkční soběstačnosti, prevence nepoužívání postižené končetiny a zlepšení senzoryckého vnímání. Důležitým faktorem je včasné zahájení a pravidelnost terapie.

V léčbě se využívají metody jako je mentální trénink, senzibilní cvičení, zrcadlová terapie nebo koncept Graded Motor Imagery. Uplatňuje se také neurokognitivní rehabilitace podle Perfettiho zaměřená na obnovu správného zpracování senzoryckých informací. Moderní přístupy zahrnují využití virtuální reality a kompenzačních pomůcek podporujících soběstačnost.

Součástí ergoterapie je také edukace pacienta a psychosociální podpora, které přispívají ke zlepšení kvality života a návratu k běžným aktivitám.

Zpracovala: Bc. Veronika Hufová

Roztroušená skleróza a asistivní technologie související s mobilitou: Systematický přehled literatury

SOUZA, Ana; KELLEHER, Annmarie; COOPER, Rosemarie; COOPER, Rory A.; IEZZONI, Lisa I. et al. Multiple sclerosis and mobility-related assistive technology: Systematic review of literature. Online. *The Journal of Rehabilitation Research and Development*. 2010, vol. 47, no. 3, s. 213. ISSN 0748-7711. Dostupné z: <https://doi.org/10.1682/jrrd.2009.07.0096>. [cit. 2026-02-11].

Roztroušená skleróza (RS) způsobuje široké spektrum neurologických obtíží, které představují obrovskou zátěž nejen pro samotné pacienty, ale i pro jejich rodiny a blízké přátele. Dopady tohoto onemocnění zasahují do života nemocných nejen po fyzické stránce, ale i po jejich psychické a ekonomické stránce. Jedním z nejčastějších a nejvíce omezujících projevů RS je postupné zhoršení pohyblivosti a chůze. Tento deficit osoby s RS výrazně limituje při zvládnání všedních denních činností, udržení pracovního výkonu a zachování celkové soběstačnosti.

Strach z případné ztráty schopnosti chůze výrazně zhoršuje psychický stav pacienta a často vede k úzkostem nebo depresím. Z toho důvodu je klíčové osobám s RS včas a správně doporučit vhodné asistenční technologie. Tyto pomůcky lidem s RS usnadňují zvládnání jejich běžného života, vykonávání pracovní činnosti a pomáhají jim zůstat aktivními v komunitním i společenském životě.

Výběr ideální asistenční pomůcky představuje komplexní proces, ve kterém je zásadní úzká spolupráce s pacientem, jeho rodinou a odborným rehabilitačním týmem. Při rozhodování je nutné zohlednit aktuální závažnost a progresi onemocnění pacienta, dále každodenní míru jeho únavy, jeho osobní cíle, zájmy a očekávání. Důležité je zvážit i dostupné možnosti financování a specifika prostředí, ve kterém se bude pomůcka nejčastěji používat. Významné také je, aby byl pacient psychicky připraven pomůcku akceptovat a aktivně využívat.

Zpracovala: Bc. Magdaléna Iroušková

Řešení rehabilitačních potřeb v dětské paliativní péči: Role ergoterapie

ÖNAL, Gözde; ACAR, Sena a AYAR, Ganime. Addressing Rehabilitation Needs in Pediatric Palliative Care: The Role of Occupational Therapy. Online. *Physical & Occupational Therapy In Pediatrics*. 2026, vol. 46, no. 1, s. 94–114. ISSN 1541-3144. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/01942638.2025.2555988>. [cit. 2026-02-12].

Článek se zaměřuje na rehabilitační potřeby dětí v pediatričké paliativní péči a zdůrazňuje význam ergoterapie jako součásti multidisciplinárního přístupu k dětem se život limitujícím či ohrožujícím onemocněním. Pediatričká paliativní péče usiluje o zlepšení kvality života dítěte i jeho rodiny prostřednictvím zmírňování fyzického, psychického, sociálního a spirituálního utrpení. Dětská populace je přitom velmi heterogenní a zahrnuje široké spektrum diagnóz, nejen onkologických.

Cílem studie bylo identifikovat nenaplněné rehabilitační potřeby hospitalizovaných dětí a posoudit přínos ergoterapie. Výzkum měl smíšený design, zahrnoval hodnocení funkční soběstačnosti dětí, zátěže pečujících a rozhovory s rodiči. Zúčastnilo se 40 dětí v paliativní péči a jejich rodiče.

Výsledky ukázaly výrazná omezení v mobilitě, sebeobsluze i kognitivních funkcích, což vedlo k vysoké závislosti na péči rodičů a k jejich značné psychické i fyzické zátěži. Rodiče poukazovali také na bariéry nemocničního prostředí a nedostatek odborné podpory včetně ergoterapie.

Autoři zdůrazňují, že ergoterapie může zlepšit kvalitu života dětí podporou soběstačnosti, adaptací prostředí, využitím kompenzačních pomůcek, strategií šetření energie a podporou participace. Důležitá je i edukace a psychosociální podpora rodiny. Integrace ergoterapeutů do paliativních týmů tak může přispět ke snížení zátěže rodin a lepší kvalitě života dětí.

Zpracovala: Bc. Alžběta Jánská

Odemknutí potenciálu: Zkoumání příležitostí pro ergoterapeuty v kyberpsychologii

JAHRAMI, Haitham. Unlocking the potential: Exploring the opportunities for occupational therapists in cyberpsychology. Online. *Hong Kong Journal of Occupational Therapy*. 2024, vol. 37, issue 1, s. 3–9. ISSN 1569-1861. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/15691861231222074>. [cit. 2026-02-14].

Tento odborný článek z roku 2024 se zaměřuje na roli ergoterapeutů v rozvíjejícím se oboru kyberpsychologie. Autor Haitham Jahrami v textu zkoumá, jak technologie, jako jsou sociální média či umělá inteligence, ovlivňují lidské chování a duševní zdraví. Cílem práce je prozkoumat tvorbu intervencí, které u klientů podpoří digitální pohodu. Jahrami analyzuje negativní dopady nadměrného užívání technologií, mezi které patří fyzické potíže, úzkosti, poruchy spánku a sociální interakce, se kterou je dále spojována sociální izolace či kyberšikana. K vysvětlení role ergoterapeuta využívá teoretické rámce, jako je Model lidského zaměstnávání (MOHO) či modely PEO (Person-Environment-Occupation) a EHP (Ecology of Human Performance). Tyto modely umožňují terapeutům hodnotit, jak virtuální prostředí ovlivňuje identitu a každodenní rutiny klientů. Zvláštní pozornost je věnována nomofobii (strachu z odloučení od mobilního telefonu) a informačnímu přetížení, které náš mozek není schopen efektivně zpracovat. Tyto stavy vedou k úzkostem, stresu a poklesu kognitivní výkonnosti.

Navrhované intervence zahrnují analýzu vzorců užívání digitálních nástrojů, nácvik copingových strategií a úpravu fyzického prostředí. Zmiňovány jsou i dopady na sebevědomí a vnímání těla. Autor navrhuje využití KBT technik a mindfulness k regulaci úzkosti. Závěrem Jahrami zdůrazňuje, že ergoterapie má v digitálním světě velký potenciál, ale pro upevnění klinické praxe jsou nezbytné další výzkumy a randomizované studie.

Zpracovala: Bc. Sofie Klonová

Propojení přírody a venkovních aktivit s ergoterapií

FIRBY, Heather a RAINE, Rosi. Engaging with nature and the outdoors: A scoping review of therapeutic applications in contemporary occupational therapy. Online. *British Journal of Occupational Therapy*. 2022, vol. 86, no. 2, s. 101–115. ISSN 1477-6006. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/03080226221126893>. [cit. 2026-02-13].

Pobyt v přírodě a venkovní aktivity (v aj. engagement with the natural outdoors) jsou mezinárodně doporučované pro mnoho svých zdravotních benefitů, jak pro fyzické i psychické obtíže, tak pro prevenci různých onemocnění a zlepšení celkové kvality života. Základem této studie je předpoklad, že ergoterapie, která zdůrazňuje význam smysluplného zaměstnávání pro zdraví a well-being, by měla umožňovat a podporovat zapojení osob do venkovních aktivit a pobytu v přírodě. Tento pohled na ergoterapii se zapojením venkovních aktivit dosud nebyl dostatečně zmapován.

Cílem této přehledové studie bylo zmapovat jak rozsah, tak způsob aplikování venkovních aktivit a aktivit v přírodě do ergoterapeutických intervencí. V letech 2020 a 2021 byly získány zdroje z pěti databází, kritéria splnilo a do studie bylo zařazeno 64 zdrojů.

Analyzovanými tématy byla: 1) využití venkovních aktivit jako součást terapie, 2) role ergoterapie ve vzdělávání a obhajobě důležitosti přístupu k venkovním aktivitám pro všechny a 3) přínosy ergoterapeutických východisek pro zapojování se do venkovních aktivit. Dále byly tyto aktivity analyzovány z hlediska přínosu pro zdraví člověka a celkový well-being. Byly shledány komplexním terapeutickým zaměstnáváním s potenciálem zlepšit a obnovit psychické zdraví, podpořit sociální zapojení, umožnit sebepoznání skrze propojení s přírodou, zvýšit kvalitu života a well-being a podpořit zdravý životní styl.

Zpracovala: Bc. Barbora Mišoňová

Zkoumání kolaborativního stanovování cílů v ergoterapii u dospělých osob s afázií

ESCHER, Anne; GANDHI, Arti a BERGER, Sue, 2024. Exploration of collaborative goal setting in occupational therapy for adults with aphasia. Online. *British Journal of Occupational Therapy*. 2024, vol. 88, no. 1, s. 45–53. ISSN 0308-0226. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/03080226241278087>. [cit. 2026-02-21].

Studie zkoumá proces společného stanovování cílů mezi ergoterapeutem a klientem s afázií po cévní mozkové příhodě. Ačkoli je participace klienta na stanovování cílů základem v ergoterapii, v praxi je u osob s afázií často opomíjena z důvodu nedostatku času, nedostatečného tréninku terapeutů v komunikačních strategiích či obavách z bariér v porozumění.

Autoři pracovali se čtyřmi dospělými osobami s postiktální afázií, u kterých testovali adaptované verze standardizovaných ergoterapeutických nástrojů: Kanadské hodnocení výkonu zaměstnávání (COPM) a Activity Card Sort (ACS). Mezi klíčové úpravy patřilo využití vizuálních pomůcek (piktogramy, emotikony), zjednodušení hodnoticích škál (zvětšené písmo, ikony palce nahoru/dolů) a modifikace třídění karet do méně hromádek pro snížení kognitivní zátěže.

Výsledky ukázaly, že podpůrné prostředí (tichá místnost, dostatek času), využívání multimodální komunikace (gesta, kreslení, fotografie v chytrém telefonu) a klientsky orientovaný přístup participaci klienta v procesu stanovování cíle výrazně usnadňují.

Také ale uvádějí, že nadměrné množství adaptací může proces znepřehlednit. Problematické jsou také zastaralé či nerelevantní fotografie v testech, které mohou vést k frustraci klienta.

Studie potvrzuje, že lidé s afázií jsou schopni sami určovat své cíle, pokud jsou použity „aphasia-friendly“ strategie. Ergoterapeuti by měli aktivně spolupracovat s logopedy a využívat adaptované nástroje k zajištění klientsky orientované péče.

Zpracovala: Bc. Adéla Nečasová

Souvislost mezi rovnováhou aktivit a fyzickým a duševním zdravím univerzitní komunity: observační studie

HUERTAS-HOYAS, Elisabet; GARCÍA-BRAVO, Cristina; PÉREZ-CORRALES, Jorge; BULLÓN-BENITO, Elisa; FERNÁNDEZ-GÓMEZ, Gemma et al. Association between occupational balance and the physical and mental health of the university community: an observational study. Online. *Frontiers in public health*. 2025, roč. 13, s. 1631096. ISSN 2296-2565. Dostupné z: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2025.1631096>. [cit. 2026-02-07].

Tato studie se zabývá vztahem mezi rovnováhou aktivit (occupational balance) a fyzickým i duševním zdravím u vysokoškolské populace, přičemž hlavní část vzorku studie tvořili studenti. Výzkum, reagující na rostoucí sedavý způsob života a jeho negativní dopady na zdraví, zahrnoval 89 účastníků univerzitní komunity ve Španělsku. Pro výzkum byly použity validované dotazníky měřící úroveň occupational balance, úroveň fyzické aktivity a míru deprese, úzkosti a stresu.

Výsledky ukázaly, že vyšší occupational balance je významně spojena s nižší mírou deprese, úzkosti a stresu. Pracující studenti vykazovali nižší úroveň úzkosti než studenti nepracující, avšak zároveň se méně věnovali intenzivnější fyzické aktivitě. Dále byla zjištěna negativní korelace mezi věkem a fyzickou aktivitou, kdy s rostoucím věkem klesá zájem o fyzickou aktivitu. Studie také popsala, že míra úzkosti je nejvíce propojená s úrovní occupational balance a sociodemografickými faktory.

Studie zdůrazňuje význam podpory occupational balance u vysokoškolských studentů jako klíčového faktoru pro prevenci psychických obtíží a podporu zdravého životního stylu. Autoři doporučují implementaci univerzitních programů zaměřených na time management, zvládání stresu a podporu fyzických aktivit, které mohou přispět ke zlepšení celkové pohody studentů.

Zpracovala: Bc. Barbora Nehybová

Ergoterapie a vyčerpání související se stresem

HOGAN, Lillie-Marie; ANITA BJÖRKLUND CARLSTEDT a WAGMAN, Petra. Occupational therapy and stress-related exhaustion – a scoping review. Online. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*. 2023, vol. 30, no. 7, s. 1047-1063. ISSN 1103-8128. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/11038128.2023.2207802>. [cit. 2026-02-20].

Článek shrnuje dostupné poznatky o úloze ergoterapie v prevenci a léčbě vyčerpání z dlouhodobého přetěžování. Autoři analyzovali 29 studií publikovaných v letech 2000–2022 a mapovali, jakým způsobem ergoterapeuti přispívají ke zvládnutí stresu v různých kontextech. Většina zahrnutých studií byla zaměřena na zotavení osob, které již trpěly stresem podmíněným vyčerpáním a často byly v pracovní neschopnosti. Ergoterapie byla realizována individuálně i skupinově, často jako součást multidisciplinárních programů. Některé programy (např. ReDO) prokázaly zlepšení participace, spokojenosti s každodenními činnostmi a vyšší míru návratu do práce. Výsledky naznačují, že ergoterapie má významný potenciál jak v oblasti prevence, tak v podpoře zotavení ze stresového vyčerpání. Klíčovým mechanismem je podpora smysluplné participace, úprava prostředí a obnova rovnováhy v každodenním životě. Autoři zároveň upozorňují na potřebu dalšího výzkumu, zejména v oblasti preventivních intervencí a dlouhodobých efektů.

Zpracovala Bc. Kristýna Nováková

Podpora smysluplných činností prostřednictvím ergoterapie u seniorů

DE CONINCK, Leen; DECLERCQ, Anja; BOUCKAERT, Leen; DÖPP, Carola; GRAFF, Maud J. L. et al. Promoting meaningful activities by occupational therapy in elderly care in Belgium: the ProMOTE intervention. Online. *BMC Geriatrics*. 2024, roč. 24, č. 1, s. 275–15. ISSN 1471-2318. Dostupné z: <https://doi.org/10.1186/s12877-024-04797-6> [cit. 2026-02-10].

Stárnutí populace je spojeno s poklesem fyzických, kognitivních i psychosociálních schopností, což může vést ke snížení aktivity, ztrátě soběstačnosti a omezení denních činností. U seniorů roste riziko pasivity, sociální izolace a snížení kvality života. Ergoterapie podporuje zapojení do smysluplných činností, které pomáhají udržet funkční schopnosti a dávají životu strukturu.

Studie popisuje ergoterapeutickou intervenci ProMOTE, vyvinutou v Belgii, s cílem podpořit zapojení seniorů do běžných aktivit v institucionální i komunitní péči. Program vychází z přístupu zaměřeného na klienta, kdy jsou cíle terapie určeny podle individuálních potřeb a životních rolí klienta.

Ergoterapeuti se seniory identifikovali důležité činnosti, například péči o sebe, domácí práce nebo volnočasové aktivity. Intervence zahrnovala nácvik činností, úpravy prostředí, kompenzační pomůcky a podporu motivace.

Výsledky ukázaly, že senioři zapojení do programu byli aktivnější a více se zapojovali do každodenního života. Program ProMOTE podporuje participaci a autonomii seniorů.

Zpracovala: Bc. Kateřina Novotná

Inovativní poskytování ergoterapie ve vysokoškolských kampusech: podpora duševní pohody a studijní úspěšnosti studentů

HUNT, Eithne; LEWIS, Kieran a NOLAN, Clodagh. Innovative occupational therapy service provision on college campuses: Supporting student wellbeing and success. Online. *British Journal of Occupational Therapy*. 2025, vol. 89, no. 3, s. 151–153. ISSN 0308-0226. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/03080226251351488>. [cit. 2026-01-30].

Článek z časopisu *British Journal of Occupational Therapy* se zaměřuje na roli ergoterapie ve vysokoškolském prostředí a její přínos pro podporu well-beingu a studijní úspěšnosti studentů. Autoři upozorňují na rostoucí rozmanitost studentské populace a s tím související nárůst potřeb v oblasti duševního zdraví, neurodiverzity, chronických onemocnění či specifických poruch učení. Tradiční podpůrné služby na vysokých školách často nejsou schopny na tyto komplexní potřeby adekvátně reagovat.

Ergoterapie nabízí holistický přístup zaměřený na každodenní fungování studentů, jejich schopnost zvládat studijní zátěž, organizaci času, zapojení do akademického i sociálního života a udržení duševní rovnováhy. Autoři článku zdůrazňují, že ergoterapeuti mohou pracovat nejen individuálně se studenty, ale také na úrovni celého kampusu, v rámci vytváření podpůrného a inkluzivního prostředí. To zahrnuje preventivní programy, úpravy studijních podmínek i spolupráci s dalšími odborníky v oblasti studentských služeb.

Článek vychází také z poznatků prezentovaných na mezinárodní konferenci *Health Promoting Campuses*, kde byly sdíleny příklady dobré praxe a diskutovány možnosti systémového ukotvení ergoterapie ve vysokoškolských institucích. Autoři konstatují, že integrace ergoterapie do vysokoškolských podpůrných služeb má potenciál zlepšit kvalitu života studentů, podpořit jejich akademickou úspěšnost a přispět k udržitelnějšímu univerzitnímu prostředí.

Zpracovala: Bc. Kateřina Přerostová

Proveditelnost distanční ergoterapeutické intervence prostřednictvím telemedicíny v rámci rekonvalescenčního programu u pacientek s karcinomem prsu

LAI, Lily L.; PLAYER, Heather; HITE, Sherry; SATYANANDA, Vikas; STACEY, Jennelle et al. Feasibility of Remote Occupational Therapy Services via Telemedicine in a Breast Cancer Recovery Program. Online. *The American Journal of Occupational Therapy*. 2021, vol. 75, no. 2. ISSN 1943-7676. Dostupné z: <https://doi.org/10.5014/ajot.2021.042119>. [cit. 2026-01-27].

Článek je zaměřen na hodnocení proveditelnosti, účinnosti a přijatelnosti ergoterapeutické intervence poskytované prostřednictvím telemedicíny u pacientek s karcinomem prsu v rámci perioperačního rehabilitačního programu. Studie reagovala na omezenou dostupnost specializované onkologické rehabilitace, zejména v geograficky odlehklých oblastech.

Využit byl tzv. „hub-and-spoke“ model telemedicíny, kdy ergoterapeut působil ve specializovaném onkologickém centru (hub) a pacientky docházely do komunitního centra (spoke). Terapie probíhaly formou videohovorů prostřednictvím platformy Zoom. Při technickém zajištění, vyšetření (např. měření rozsahu pohybu či obvodu paže) a cvičení asistoval pacientkám vyškolený rehabilitační asistent pod vedením ergoterapeuta. Cílem bylo zlepšení funkčního stavu, edukace a prevence komplikací souvisejících s onkologickou léčbou.

Do studie se zapojilo 24 pacientek, z nichž 18 dokončilo celý program. V průměru absolvovaly 3 sezení, přičemž návrat funkčních schopností a zlepšení rozsahu pohybu bylo zaznamenáno přibližně 42 dní po operaci. V rámci dotazníku pacientky vyjádřily velmi vysokou míru spokojenosti s poskytnutou péčí.

Autoři dospěli k závěru, že telemedicína představuje vhodnou alternativu, jež může přispět k překlenutí nerovností v přístupu k rehabilitační péči. Zároveň upozorňují na potřebu dalších výzkumů k ověření účinnosti těchto intervencí i s ohledem na posouzení možností jejich úhrady ze zdravotního pojištění.

Zpracovala: Bc. Lenka Říhová

Vliv motivace na efektivitu ergoterapie u pacientů po cévní mozkové příhodě

RAPOLIENÉ, Jolita; ENDZELYTÉ, Erika; JASEVIČIENÉ, Indrė a SAVICKAS, Raimondas. Stroke Patients Motivation Influence on the Effectiveness of Occupational Therapy. Online. *Rehabilitation Research and Practice*. 2018, vol. 2018, no. 1. ISSN 2090-2875. Dostupné z: <https://doi.org/10.1155/2018/9367942>. [cit. 2026-01-30].

Studie zkoumala vliv motivace na účinnost ergoterapie u pacientů po akutní cévní mozkové příhodě (CMP). Cílem bylo zhodnotit, jak úroveň motivace ovlivňuje efektivitu ergoterapie. Výzkumný soubor tvořilo 30 pacientů po akutní CMP, kteří měli na začátku rehabilitace alespoň 21 bodů v testu kognitivních funkcí MMSE. Motivace byla hodnocena pomocí škály MHLC, která rozlišuje vnitřní motivaci, tedy přesvědčení o vlastní kontrole nad zdravím, a vnější motivaci související s vlivem okolí. Funkční soběstačnost v běžných denních činnostech byla měřena nástrojem FIM před zahájením a po absolvování 20 ergoterapeutických jednotek probíhajících 5× týdně, zaměřených na nácvik horní končetiny a základních ADL.

Na začátku rehabilitace převažovala vnější motivace nad vnitřní. Po terapii se vnitřní motivace zvýšila (o 1,8 bodu), zatímco vnější poklesla (o 2,4 bodu), což ukazuje na posun k větší osobní odpovědnosti za uzdravení. Funkční soběstačnost se výrazně zlepšila, průměrné skóre FIM vzrostlo asi o 27 bodů (z 70 na 97), zejména v oblasti sebeobsluhy a mobility. Byla prokázána středně silná pozitivní souvislost mezi vyšší počáteční vnitřní motivací a větším zlepšením soběstačnosti ($r = 0,72$), přičemž vyšší věk a závažnější neurologické postižení souvisely s menším pokrokem.

Podpora vnitřní motivace by měla být nedílnou součástí ergoterapie po cévní mozkové příhodě, protože aktivně zapojení a vnitřně motivovaní pacienti dosahují lepšího funkčního zlepšení i dlouhodobější soběstačnosti.

Zpracovala: Bc. Veronika Sládková

Vztahy mezi únavou po cévní mozkové příhodě a mobilitou, zotavením, výkonem a participací: systematický přehled a meta-analýza

USMAN, Jibrin S.; WONG, Thomson W. L. a NG, Shamay S. M. Relationships of post-stroke fatigue with mobility, recovery, performance, and participation-related outcomes: a systematic review and meta-analysis. Online. *Frontiers in Neurology*. 2024, roč. 15. ISSN 1664-2295. Dostupné z: <https://doi.org/10.3389/fneur.2024.1420443>. [cit. 2026-01-30].

Článek autorů Usman a kol. (2024) se zabývá vztahem mezi únavou po cévní mozkové příhodě (CMP) a funkčními výsledky pacientů. Únava po CMP je častý a přetrvávající problém, který není úměrný zátěži a často neustupuje ani po odpočinku. Autoři analyzovali 28 studií s přibližně 2500 osobami po CMP.

Výsledky ukazují, že vyšší míra únavy souvisí s horší mobilitou, pomalejší chůzí, zhoršenou rovnováhou a nižší fyzickou výkonností. Současně je spojena s nižší úrovní soběstačnosti a menší participací na běžných denních aktivitách i společenském životě. Únava tak významně ovlivňuje rehabilitační proces i kvalitu života.

Pro ergoterapii z toho vyplývá nutnost únavu systematicky hodnotit a zohledňovat ji při plánování terapie. Důležité je zařazovat přestávky, plánovat aktivity podle energetické kapacity pacienta a edukovat o strategiích hospodaření s energií. Únava po CMP není pouze doprovodný příznak, ale faktor, který může zásadně ovlivnit úspěšnost rehabilitace.

Zpracovala: Bc. Eliška Sovová

Efektivita využití virtuální reality v ergoterapii u dospělých pacientů po cévní mozkové příhodě: systematický přehled

LANDIM, Síbila Floriano; LÓPEZ, Roberto; CARIS, Antonia; CASTRO, Constanza; CASTILLO, Ramón D.; AVELLO, Daniela; BRANCO, Braulio Henrique Magnani; VALDÉS-BADILLA, Pablo; CARMINE, Florencia; SANDOVAL, Cristian a VÁSQUEZ, Edgar. Effectiveness of Virtual Reality in Occupational Therapy for Post-Stroke Adults: A Systematic Review. Online. *Journal of Clinical Medicine*. 2024, vol. 13. ISSN 2077-0383. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/jcm13164615>. [cit. 2026-02-07].

Vybraná systematická přehledová studie se zaměřuje na hodnocení využití virtuální reality jako součásti ergoterapeutických intervencí u dospělých pacientů po cévní mozkové příhodě. Hlavním cílem studie bylo zhodnotit efektivitu těchto intervencí z hlediska motorických, kognitivních a funkčních rehabilitačních výsledků.

Autoři do přehledu zahrnuli šestnáct randomizovaných kontrolovaných studií, které splňovaly předem stanovená kritéria kvality. Zahrnuté studie se zaměřovaly především na rehabilitaci horní končetiny, jemnou motoriku a kognitivní funkce. Virtuální realita byla ve všech případech využívána jako doplněk ke standardní ergoterapeutické péči a nebyla aplikována jako samostatná terapeutická metoda.

Výsledky systematického přehledu ukazují, že využití virtuální reality v ergoterapii může vést ke zlepšení motorických a kognitivních funkcí u pacientů po cévní mozkové příhodě. Studie zdůrazňuje význam vhodného začlenění virtuální reality do ergoterapeutického procesu a roli ergoterapeuta při vedení těchto intervencí. Úroveň důkazů zahrnutých studií byla hodnocena pomocí systému GRADE.

Zpracovala: Bc. Pavlína Šestáková, DiS

Ergoterapeutické intervence na podporu sociální komunikace u dětí s poruchou autistického spektra: scoping review

RHAMAN, Nurazrina a RAHMAN, Padma A. Occupational therapy interventions in promoting social communication skills among children with autism spectrum disorder: A scoping review. Online. *Medical Journal of Malaysia*. 2024, vol. 79, supplement 1, s. 187–196. ISSN 2636-9346. Dostupné z: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38555904/>. [cit. 2026-01-23].

Článek publikovaný v *Medical Journal of Malaysia* se zaměřuje na roli ergoterapie při rozvoji sociální komunikace u dětí s poruchou autistického spektra (PAS). Autoři provedli scoping review, jehož cílem bylo zmapovat ergoterapeutické intervence, které se využívají ke zlepšení sociální komunikace u dětí s PAS. Tyto děti často čelí výrazným obtížím v oblasti verbální i neverbální komunikace, sociální interakce a opakujících se vzorců chování. Zmiňované obtíže mají zásadní dopad na jejich schopnost zapojit se do každodenního života a vztahů.

Výsledky nám ukazují, že ergoterapie nabízí přístupy, které mohou zlepšit sociální komunikaci. Patří sem například intervence založené na hře, využívání senzorycké integrace, nácvik sociálních dovedností, modifikace prostředí v kombinaci s výukou sociálních dovedností či kontrolou chování i programy DIRFloortime.

Autoři článku také upozorňují na nedostatek kvalitních studií, které by systematicky hodnotily účinnost jednotlivých postupů. Přesto dostupné důkazy naznačují, že ergoterapie má významný potenciál v podpoře sociální komunikace u dětí s PAS. Článek tak vybízí k dalšímu výzkumu, který by mohl vést k lepšímu vymezení role ergoterapie v této oblasti a k rozvoji efektivních strategií pro praxi.

Zpracovala: Bc. Michaela Šmatová

Role informačních a komunikačních technologií v sociální participaci starších dospělých: přehledová studie

ARIELI, Maya; NGO, Vivian; JEYAKUMAR, Saisa; BALAKUMAR, Niroja; BAIG, Natisha et al. The Role of Information and Communication Technologies in Social Participation of Older Adults: A Scoping Review. Online. *The American Journal of Occupational Therapy*. 2026, roč. 80, č. 1. ISSN 1943-7676. Dostupné z: <https://doi.org/10.5014/ajot.2025.051273>. [cit. 2026-02-15].

Přehledová studie se zabývá rolí informačních a komunikačních technologií (ICT) v sociální participaci starších dospělých ve věku 65+. ICT zahrnují digitální zařízení a aplikace umožňující komunikaci, sdílení informací i zábavu. Systematické vyhledávání literatury proběhlo v databázích PsycINFO, MEDLINE, Embase a CINAHL. Do finální analýzy bylo zařazeno 85 kvantitativních studií publikovaných v angličtině v letech 2016–2024, přičemž téměř polovina vznikla po začátku pandemie COVID-19.

Nejčastěji se studie zaměřovaly na obecné sociální interakce nebo komunikaci s rodinou a přáteli, zatímco navazování nových vztahů online a detailní popis konkrétních sociálních aktivit byly zastoupeny jen okrajově. Starší dospělí využívali ICT zejména k udržování sociálních vazeb, praktickým činnostem (např. nákupy, bankovníctví) a zábavě. K sociální participaci byly nejčastěji používány sociální sítě, e-mail, textové zprávy a videohovory. Studie dále sledovaly vliv ICT na sociální pohodu, osamělost, mentální zdraví, kvalitu života, kognitivní funkce a aktivity každodenního života.

Pro ergoterapeutickou praxi vyplývá potřeba podporovat seniory v používání ICT pro udržování kontaktů a smysluplnou online participaci a při hodnocení zohledňovat frekvenci a kvalitu online aktivit. Limitacemi studie jsou zahrnutí pouze kvantitativních studií, nedostatečné zachycení subjektivních zkušeností a nízké zastoupení osob z rozvojových zemí a etnických menšin.

Zpracovala: Bc. Petra Štefanová

Digitální technologie v domácí rehabilitaci dospělých: scoping review

ARNTZ, Angela; WEBER, Franziska; HANDGRAAF, Marietta; LÄLLÄ, Kaisa; KORNILOFF, Katariina et al. Technologies in Home-Based Digital Rehabilitation: Scoping Review. Online. *JMIR Rehabilitation and Assistive Technologies*. 2023, roč. 10, s. e43615. ISSN 2369-2529. Dostupné z: <https://doi.org/10.2196/43615>. [cit. 2025-12-18].

Tento scoping review systematicky mapuje současné využití digitálních technologií v domácí rehabilitaci dospělých osob. Autorský kolektiv analyzoval technologické přístupy, identifikoval nastupující trendy a kriticky posoudil vliv pandemie COVID-19 na jejich implementaci do klinické praxe. Do přehledu byly zahrnuty studie využívající široké spektrum technologií: pokročilé senzory, nositelná zařízení, robotické pomůcky, systémy virtuální a augmentované reality, mobilní aplikace a online platformy umožňující vzdálený monitoring a interaktivní podporu terapie. Výsledky analýzy prokazují, že digitální nástroje významně zvyšují dostupnost rehabilitační péče a podporují adherenci klientů k terapeutickému plánu. Technologie poskytují objektivní zpětnou vazbu o pokroku, umožňují kontinuální monitoring vitálních funkcí a pohybových vzorců a motivují klienty prostřednictvím gamifikace. Telerehabilitace eliminuje geografické bariéry a šetří čas spojený s cestováním. Pandemie COVID-19 urychlila praktické využívání těchto metod, nepřinesla však zásadně nové technologické koncepty. Studie upozorňuje na přetrvávající bariéry: technickou náročnost systémů, vysokou finanční nákladnost, otázky kybernetické bezpečnosti a omezenou možnost přímého odborného dohledu terapeuta. Závěrem autoři zdůrazňují naléhavou potřebu dalšího výzkumu zaměřeného na klinickou efektivitu, uživatelskou přívětivost a integraci moderních digitálních technologií do běžné ergoterapeutické praxe.

Zpracovala: Bc. Natálie Štulrajterová

Senzorická sensitivita po získaném poškození mozku: systematická rešerše

THIELEN, Hella; TUTS, Nora; WELKENHUYZEN, Lies; HUENGES WAJER, Irene M. C.; LAFOSSE, Christophe et al. Sensory sensitivity after acquired brain injury: A systematic review. Online. *Journal of Neuropsychology*. 2023, vol. 17, no. 1, s. 1–31. ISSN 1748-6653. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/jnp.12284>. [cit. 2026-2-22].

Systematický přehled analyzuje studie zabývající se senzoryckou hypersenzitivitou u jedinců po získaném poškození mozku, zejména po cévní mozkové příhodě a traumatickém poranění mozku. Cílem bylo zhodnotit, jak často se zvýšená citlivost na podněty vyskytuje, jakými nástroji je hodnocena a jaké má dopady na každodenní fungování.

Autoři identifikovali studie sledující přecitlivělost na zvuk, světlo, dotek či více podnětů současně. Výsledky ukazují, že senzorycká hypersenzitivita je po získaném poškození mozku poměrně častá, ale její prevalence se mezi studii výrazně liší v závislosti na metodice a výběru hodnotících nástrojů. Nejčastěji je ale popisována přecitlivělost na hluk a na světlo.

Senzorycká hypersenzitivita také souvisí se zvýšenou únavou, bolestmi hlavy, potížemi s koncentrací, emoční labilitou a celkově sníženou kvalitou života. Negativně ovlivňuje pracovní výkon, sociální vztahy i samostatnost. Přesto je tato problematika v klinické praxi často podceňována a systematicky málo vyšetřována.

Přehled upozorňuje na nedostatek jednotné definice i standardizovaných diagnostických nástrojů. Autoři doporučují další výzkum zaměřený na mechanismy vzniku hypersenzitivity a na vývoj cílených terapeutických intervencí. Zdůrazňují potřebu multidisciplinárního přístupu a větší pozornosti věnované senzoryckým obtížím v rehabilitaci osob po získaném poškození mozku.

Zpracovala: Bc. Karla Švehlová

Vliv tréninku aktivit zaměřených na úkol na funkci horní končetiny, každodenní činnosti a kvalitu života u chronických pacientů po cévní mozkové příhodě: randomizovaná kontrolovaná studie

ALSUBIHEEN, Abdulrahman M.; CHOI, Wonho; YU, Wonjong a LEE, Haneul. The Effect of Task-Oriented Activities Training on Upper-Limb Function, Daily Activities, and Quality of Life in Chronic Stroke Patients: A Randomized Controlled Trial. Online. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022, vol. 19, no. 21. ISSN 1660-4601. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/ijerph192114125>. [cit. 2026-01-15].

Tato randomizovaná kontrolovaná studie zkoumala efektivitu osmitýdenního programu zaměřeného na úkoly (T-ADL) u pacientů v chronické fázi po cévní mozkové příhodě. Hlavním cílem bylo porovnat vliv nácviku reálných denních činností na funkci horní končetiny (HK), soběstačnost a kvalitu života oproti konvenční ergoterapii. Výzkumu se zúčastnilo 30 pacientů rozdělených do experimentální a kontrolní skupiny.

Intervence probíhala 45 minut denně, 5× týdně po dobu 8 týdnů. Program T-ADL zahrnoval 10 okruhů reálných činností, jako je osobní hygiena, příprava jídla, úklid (vysávání, žehlení) nebo nákup v obchodě. Zatímco konvenční terapie využívala pasivní cvičení a izolované úkoly (např. kolíkové desky), program T-ADL kladl důraz na samostatné řešení funkčních cílů v přirozeném kontextu pod dohledem terapeuta.

Výsledky prokázaly statisticky významné zlepšení motoriky a hrubé manuální obratnosti u obou skupin, přičemž skupina T-ADL vykazovala výrazně vyšší progres i na nepostižené končetině. V oblasti soběstačnosti dosáhla klinicky významné změny pouze skupina s tréninkem T-ADL. Studie potvrzuje, že nácvik smysluplných aktivit je efektivnější než izolované procvičování pohybů. Pro ergoterapii zjištění přináší důkaz, že zahrnutí reálných ADL do plánu vede k lepší funkční obnově a reintegraci pacienta do domácího prostředí.

Zpracovala Bc. Martina Vacková

Inkluzivní přístupy ke stárnutí v domácím prostředí: Úpravy prostředí a bydlení pro starší dospělé

WASHINGTON, Selena E.; EDWARDS, Emma; FINK, Abby a RADOCHA, Lucy. Inclusive Practices for Aging in Place: Environmental and Home Modifications for Older Adults. Online. *The American Journal of Occupational Therapy*. 2025, vol. 79, no. 2. ISSN 1943-7676. Dostupné z: <https://doi.org/10.5014/ajot.2025.050987>. [cit. 2026-19-02].

Článek popisuje studii probíhající v USA, která hodnotí Program úprav domovů pro seniory (OAHMP), který reaguje na rostoucí potřebu podpory stárnutí v domácím prostředí u starších dospělých s nízkými příjmy v městském prostředí. Program byl realizován mezioborovým týmem ergoterapeutů, odborníků na úpravy domovů a sociálních pracovníků a zahrnoval tři návštěvy v domácnosti. Hodnocení se zúčastnilo 65 osob s průměrným věkem 72 let, převážně žen, Afroameričanů a osob samostatně žijících. Ergoterapeut posoudil funkční schopnosti klienta, bezpečnost domácího prostředí. Dále byly naplánovány a realizovány úpravy domácnosti ke zvýšení bezpečnosti a vyhodnoceny pomocí hodnocení bezpečnosti domova dle Westmead. Výsledky prokázaly statisticky významné zlepšení soběstačnosti v ADL a snížení bezpečnostních rizik v domácím prostředí po realizaci úprav. Celkem bylo 91 % individuálně stanovených funkčních cílů splněno nebo částečně splněno. Byly zjištěny pozitivní vztahy mezi zdravotním stavem, úrovní nezávislosti v ADL a iADL a nižším strachem z pádů. Úpravy zahrnovaly zlepšení osvětlení, instalaci madel, zábradlí a adaptivního vybavení. Průměrné náklady na úpravy byly výrazně nižší než náklady na institucionální péči, což potvrzuje nákladovou efektivitu programu. Studie uzavírá, že cílené úpravy domovů v kombinaci s ergoterapeutickými intervencemi a mezioborovou spoluprací významně podporují bezpečnost, funkční nezávislost, rovnost ve zdraví a udržitelné stárnutí seniorů v komunitě.

Zpracovala: Bc. Lucie Vithová

Ergoterapie s využitím Ayresovy metody sensorické integrace: randomizovaná kontrolovaná studie v Brazílii

OMAIRI, Claudia; MAILLOUX, Zoe; ANTONIUK, Sérgio Antonio a SCHAAF, Roseann. Occupational Therapy Using Ayres Sensory Integration®: A Randomized Controlled Trial in Brazil. Online. *The American Journal of Occupational Therapy*. 2022, vol. 76, no. 4. ISSN 0272-9490. Dostupné z: <https://doi.org/10.5014/ajot.2022.048249>. [cit. 2026-01-09].

Studie se zaměřuje na významné, ale často opomíjené téma v životě autistických dospělých, kterým je úzký vztah mezi způsobem, jakým tyto lidé zpracovávají smyslové podněty, a jejich psychickým zdravím a celkovou kvalitou života. Autoři se za pomoci dotazníkové šetření snažili rozklíčovat, jak tyto neurologické odlišnosti korelují s mírou úzkosti a deprese. U těchto jedinců jsou tyto symptomy diagnostikovány častěji než u běžné populace.

Do dotazníkového šetření se zapojilo 133 dospělých autistických jedinců. Výsledky ukazují, že sensorické profily účastníků jsou velmi provázány s jejich emocionálním stavem. Významným výsledkem studie je korelace mezi sensorickou citlivostí a úzkostí. Studie vysvětluje, že pokud je nervový systém jedince neustále vystavován podnětům, které vnímá jako bolestivé nebo ohrožující, nachází se v permanentním stavu fyziologického stresu. Tato neustálá ostražitost a snaha předvídat nepříjemné vjemy v prostředí vede k chronickému vyčerpání a rozvoji úzkostných poruch. Tento fenomén popisují jako dopad „nepřátelského“ prostředí, které není uzpůsobeno potřebám neurodivergentních osob.

Autoři studie zdůrazňují, že ergoterapie by se měla zaměřit na strategie proti přetížení, neboť bez pochopení jejich vnímání nelze zlepšit kvalitu jejich života. Ignorováním biologické podstaty jejich prožívání riskujeme depresi a vyhoření jako důsledky nesouladu s okolím. Inkluze tak vyžaduje nejen sociální přijetí, ale i vytvoření fyzicky snesitelného a bezpečného prostoru.

Zpracovala: Bc. Veronika Vitíková

Prohlášení o finanční podpoře: Článek je napsán v rámci Specifického vysokoškolského výzkumu č. 260-758.